

O Plan de convivencia

Que é?

O Decreto 8/2015 dedica a sección 1ª do capítulo II, do título II o plan de convivencia, indicando que é o documento no que se articula a convivencia escolar e as liñas xerais do modelo de convivencia que se pretende implantar, os obxectivos específicos que cómpre alcanzar, as normas que a regulan e as actuacións que se deben realizar neste ámbito para a consecución dos obxectivos proxectados.

En definitiva, é un proxecto de reflexión e pensamento en que se sinalan as liñas de actuación para a mellora da convivencia no centro docente.

De que documento forma parte e en que documentos e principios se inspira?

O Proxecto Educativo de cada centro docente, tal como se indica no artigo 11 do Decreto 8/2015, incluírá un Plan de convivencia que recolla e desenvolva os fins e principios establecidos no artigo 3 da Lei 4/2011, e os regulados nas leis orgánicas sobre a materia.

O Plan de convivencia integrará o principio de igualdade entre mulleres e homes e establecerá, sobre a base dun diagnóstico previo, as necesidades, os obxectivos, as directrices básicas de convivencia e actuacións, incluíndo a mediación na xestión dos conflitos, e conterá actuacións preventivas, reeducadoras e correctoras.

Os centros docentes privados concertados elaborarán os respectivos plans de convivencia tendo en conta as súas peculiaridades.

A elaboración do Plan de convivencia suporá a reflexión e, de ser o caso, a actualización dos seguintes documentos:

- O Proxecto educativo do centro.
- A concreción curricular, respecto do desenvolvemento das competencias básicas e da metodoloxía empregada.
- O Plan xeral de atención á diversidade e o Plan de acción tutorial.
- As Normas de organización e funcionamento do centro, sobre todo aquelas que garantan o cumprimento do Plan de convivencia e as que recollan respostas educativas que o centro proporciona aos diferentes intereses e motivacións do alumnado.
- A Programación xeral anual.

Quen o elabora e cando?

O Plan de convivencia, tal como se indica no artigo 11.3 do Decreto 8/2015, será elaborado pola Comisión de convivencia, ou, cando esta non estivese constituída, polo equipo directivo.

O Plan de convivencia existente ata o momento en cada centro ou o que se realice por primeira vez deberá adaptarse ao establecido no Decreto 8/2015 nun **prazo dun ano dende a entrada en vigor do citado Decreto**. En ningún caso se poderá aplicar se se opón ao disposto nel.

Cales son os obxectivos xerais a acadar co Plan de convivencia?

Segundo se recolle no artigo 12 do citado Decreto, o Plan de convivencia deberá contribuir á consecución dos seguintes obxectivos xerais:

- Facilitar aos órganos de goberno e ao profesorado instrumentos e recursos en relación coa prevención da violencia e a mellora da convivencia no centro.
- Concienciar e sensibilizar a comunidade educativa sobre a importancia dunha axeitada convivencia escolar e sobre os procedementos para melloralala e acadar un ambiente educativo que permita o óptimo aproveitamento dos recursos que a sociedade pon á disposición do alumnado.
- Fomentar nos centros educativos os valores, as actitudes e as prácticas que permitan mellorar o grao de aceptación e cumprimento das normas e avanzar no respecto á diversidade e no fomento da igualdade entre homes e mulleres.
- Facilitar a prevención, a detección, o tratamento, o seguimento, a xestión e a resolución dos conflitos que poidan producirse no centro e aprender a utilizalos como fonte de experiencia e aprendizaxe.
- Facilitar a prevención, detección e eliminación de todas as manifestacións de violencia, especialmente do acoso escolar, da violencia de xénero e das actitudes e comportamentos xenófobos e racistas.
- Facilitar a conciliación ou a mediación para a resolución pacífica dos conflitos.
- Contribuír desde o ámbito da convivencia á adquisición das competencias básicas, particularmente das competencias social e cidadá e para a autonomía e iniciativa persoal.
- Fomentar e facilitar a participación, a comunicación e a cooperación das familias no mantemento da convivencia nos centros docentes.
- Establecer, incrementar e consolidar as relacións con entidades e institucións do contorno que contribúan á construción de comunidades educadoras e a unha convivencia de calidade que potencie os dereitos e as liberdades fundamentais.

Cal é a estrutura mínima do Plan de convivencia?

O Plan de convivencia, seguindo o artigo 13 do Decreto 8/2015, presentará, **como mínimo**, a seguinte estrutura:

- A análise da situación, partindo dun diagnóstico previo da convivencia no centro.
- Os obxectivos específicos do Plan de convivencia derivados da análise previa.
- Descrición das actuacións, das medidas ou dos programas que se van desenvolver para favorecer a convivencia, incluíndo medidas preventivas e de sensibilización e actuacións organizativas, curriculares e de coordinación, entre outras.
- Concreción, en cada unha das actuacións, das medidas ou dos programas, das persoas ou dos órganos responsables, das persoas destinatarias e dos procedementos que se van seguir para o seu desenvolvemento e execución.
- **Normas de convivencia do centro**, coa concreción dos dereitos e deberes dos diferentes membros da comunidade educativa, así como un protocolo que contribúa á detección ou ao incumprimento destas (*este elemento será común coas **NOF***)
- Establecemento das condutas contrarias á convivencia e das correccións que correspondan ao seu incumprimento que, de ser o caso, se aplicaran, de conformidade co establecido nos artigos 32 ao 45 do Decreto 8/2015, en desenvolvemento dos artigos 14 ao 24 da Lei 4/2011, e demais normativa que sexa de aplicación.
- As normas específicas para o funcionamento da Comisión de Convivencia do centro, a súa composición, a periodicidade das reunións e o plan de actuación e, de ser o caso, da aula de convivencia inclusiva ou da escola de nais e pais.
- Mecanismos de coordinación e colaboración interna no centro, coas familias e con outros centros educativos ou organismos do contorno.
- Estratexias para realizar a difusión do Plan de convivencia.
- Procesos de seguimento, avaliación e mellora do Plan de convivencia.

Por que é importante facer unha análise ou diagnóstico previo da situación da convivencia no centro antes de facer o Plan?

A análise ou diagnóstico é o punto de partida para coñecer o estado da convivencia no centro e, de ser o caso, a conflictividade detectada neste. Tal como se establece no artigo 14 do Decreto 8/2015, recollerá, **como mínimo**, os seguintes aspectos:

- Características do centro e do seu contorno que contextualizan a intervención educativa.
- Aspectos da xestión e organización do centro que inflúen na convivencia.

- Estado das relacións e da participación na vida do centro por parte do profesorado, do alumnado, das familias e do persoal de administración e servizos e de atención educativa complementaria, así como doutras institucións e entidades do contorno.
- Conflitividade detectada no centro, indicando o tipo e número de conflitos que se producen e os sectores implicados nestes.
- Actuacións desenvolvidas no ámbito da convivencia e efectividade destas.

Que tipo de actuacións, medidas e programas favorecen unha convivencia de calidade?

Entre as actuacións, as medidas ou os programas que se poden desenvolver para favorecer a convivencia, enuméranse, no artigo 15, as seguintes:

- Actuacións organizativas, curriculares e de coordinación.
- Actuacións dirixidas a garantir a participación da comunidade educativa.
- Actuacións dirixidas á prevención de condutas contrarias ás normas de convivencia, incluíndo un protocolo para a prevención, a detección e o tratamento das situacións de acoso escolar.
- Medidas que poden aplicar no centro para previr, detectar, mediar e resolver os conflitos que poidan xurdir.
- Medidas ou programas específicos para promover a convivencia no centro, que fomenten o diálogo, a corresponsabilidade e a cultura de paz.

Ademais, destas actuacións, ao longo da sección 3ª, do capítulo II, do título 2 do Decreto 8/2015, titulada “actuacións, programas e medidas para a mellora da convivencia nos centros, recóllense:

- Actuacións preventivas para a detección da conflictividade (art. 21)
- Actuacións formativas en materia de convivencia escolar (art. 22)
- Programas relacionados coa mellora da convivencia nos centros e recursos educativos (art 23)
- Medidas complementarias para a mellora da convivencia (art. 24)
- Aula de convivencia inclusiva (art. 25)
- Mediación escolar (art. 26)
- Escola de nais e pais (art. 27)
- Protocolos de actuación e documentos (art. 28)
- Outras actuacións complementarias (art. 29)

Tamén será moi importante a difusión, seguimento e avaliación que se faga das actuacións, programas e medidas referidas á mellora da convivencia nos centros educativos, tal como se recolle nos artigos 30 e 31 do citado decreto.

Cales son os procesos de seguimento, avaliación e mellora do Plan de convivencia e como se procederá á súa difusión?

Tal como se recolle no artigo 16 do Decreto 8/2015, o procedemento a seguir será:

- Cada centro educativo establecerá os mecanismos e indicadores para o seguimento e a avaliación do Plan de convivencia.
- O equipo directivo dos centros docentes garantizará a participación na avaliación do Plan de convivencia de todos os sectores da súa comunidade educativa.
- A Comisión de Convivencia elaborará, ao remate de cada curso escolar, a correspondente memoria do Plan de convivencia do centro, de acordo cos datos e coas conclusións extraídos do proceso de seguimento e avaliación e coas propostas de mellora que se consideren necesarias. O Consello Escolar en pleno, por proposta da súa Comisión de Convivencia, aprobará a memoria do Plan de convivencia elaborada por esta. Esta memoria formará parte da memoria anual do centro.
- Aos servizos de Inspección Educativa correspóndelles supervisar a elaboración, o desenvolvemento e a avaliación do Plan de convivencia do centro, así como prestar o asesoramento necesario para tales fins.
- A consellería con competencias en materia de educación poderá establecer algún procedemento para a recollida de incidencias en materia de convivencia nos centros educativos dela dependentes, a través de medios electrónicos ou telemáticos.

En canto á difusión do Plan de convivencia, e seguindo o artigo 17 do citado decreto, indicar que:

- O equipo directivo dos centros docentes levará a cabo as actuacións necesarias para que o Plan de convivencia (e en especial as normas de convivencia incluídas neste) sexa coñecido, aplicado e valorado por todos os sectores da súa comunidade educativa.
- A Consellería con competencias en materia de educación facilitará a difusión por diferentes medios das boas prácticas educativas en materia de convivencia escolar.